

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Előfizetési árak:		Felolós szerkesztő: Fehér János.	Főmunkatárs: Révész Lajos.	Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint.
Egész évre	4 frt	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.		Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt, ezentúl minden megkezdett száz szöng 50 kraltóbb.
Fél évre	2 „	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségbe, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.		Lapunk számára hirdetőket elfogad a „Rector Ignácz és a Magyar Távir. Iroda” hirdetői irodája Budapest, Frankos utca 1. szám.
Negyed évre	1 „			

Lesujtó társadalmi tünetek.

A megélhetés gondja folytonosan munkára, kiltartásra ösztönzi az embert. Bizalommal, reménnyel küzd, szenved az ember, hogy a tisztas társadalmi pozíciót magának biztosítsa.

A mai társadalmi fogalnak szerint minden embernek maga iránt való legelső kötelessége az anyagiakban való előmenetelt munkálnia, s a megélhetést biztosítani. És az emberiség saját jól felfogott érdekében csakugyan buzgalommal igyekszik ezt a társadalmi felfogást megvalósítani, de sokszor nem törődve a vagyonszerzés módjaital.

Innen van aztán, hogy sok ember nem csinál lelkiismereti kérdést a megélhetés eszközeinek megválasztásánál.

Azt senki sem fogja elvitatni, hogy a tisztességes megélhetést leginkább a szorgalom, takarékoság, tisztakezűség által biztosíthatjuk, s ha szorgalmasak, takarékosak, és tiszták kezűek vagyunk, remélhetjük, a mit csak a gondviselés adhat, nyújthat nekünk: a segédelmet, melylyel becsületes igyekezetünkben megsegít bennünket. A társadalom jobbjai pedig tárt karokkal zárnak bennünket abba a kasziba, a hol tisztességes megélhetésünket munkálhatjuk, s családunk jövőjét biztosíthatjuk. Még akkor is, még abban az esetben is, ha a világ balítétele félre magyarázza törekvésünket, a rágalmazó epébe mártott nyelve kicsinylőleg teszi meg nyilatkozatát: megnyugvást találhatunk lelkiismeretünk tisztaságában, melyről mindennyiszor visszapattan az frigykedés, rágalom nyilvisszöje s többször mint nem, azt sebesíti meg, aki elég vakmerő volt azt ellenünk irányítani.

Tapasztaljuk, hogy a becsületes munkást, a ki kötelességét buzgalommal és kiltartó szorgalommal teljesíti, s aki a hamis keresettől elfordul, éppen azok igyekeznek sárral dobálni, a kiknek arcáról egy elpalástolatlan érzés pirja sugárizik le s a kiknek a zsebében tisztességtelen úton összeharcsolt pénz cseng. Azok járnak fölemelt fővel, azok igyekeznek sokat mutatni, azok tudják keresni a feltűnést, a kik pénzért vásárolják meg a rövidlátók becsülését, a kik élnemes kapzsisággal szaporítják azt a vagyont,

melyből némelykor csak azért gyakorolják a humanizmust, hogy port hintsenek a világ szemébe, s kieroszakolják annak becsülését.

Tapasztaljuk, hogy a társadalom nem ritkán érdemtelre pazarolja becsülését, de többször megtörténik, hogy a felismert kapzsiságot nem itéli el szigoruan, mert az embert pénzéért, vagyonáért értékelik.

Már pedig bizonyos, hogy magának a társadalomnak kellene igazságos bírónak lennie, a mely felismerné s megvédené a becsületes embert; elítelné, s mocsoktalan köréből száműzné azokat, a kik akár a szegény becsületes emberek tönkre juttatásával, akár más tisztességtelen úton szerzett vagyonnal jog- és érdemtelentül dicsekszenek.

A társadalomban egész raj kelótkezett immár, a mely folytonosan büfös spekulációkkal úzerkedik. Vannak, a kik előre megfontolt szándékkal buknak meg, hogy ezzel a bukással kereskedőket károsítsanak meg, hogy lazítsák a becsületes szaktársak közt óva, feltve örszött bizalmat. Vannak ismét, a kik olyan szándékkal vesznek kölcsönli, hogy azt soha sem fizetik vissza, és ezzel megkárosítják kezeseiket, s megnehezítik a becsületes embernek való kölcsönzést. És vannak még olyan undok féregi, vad állatai is a társadalomnak, a kik egy fékevesztett pillanatban vad gyűlölettel ragadják kezökbe a gyilkos kést, hogy egy élet árán szerezzenek maguknak pénzt.

Szégén pir fut végig a becsületes ember arcán, mikor a mások vagyona után való effajta örvérgást látja. Bizony, lesujtó társadalmi tünetek ezek!

De menjünk tovább.

Tapasztaljuk itt-ott, hogy a mit a közéleti szereplés a közérdek köpönyege alatt elkövet, az sokszor kellemetlenül bánt. Azt tapasztaljuk, hogy a kinek egy csipet magánérdeke van, az úgy tesz, mint a szélhámos kereskedő: óriás reklámmal, ragyogó cégtáblával árulja a silány, a hamisított portékát. A magánérdek százezü polypja majdnem szemünk láttára árja be magát a közügybe, ha valamelyes haszonra kiltás nyílik. Ha egy kis hivataloska üresedik meg, a kor legundokabb humanizmusa:

csaléka Szébennek vette útját s az éj sötétjében találgattak, hogy ki maradtott el, kinek virradott a tegnap utoljára.

Maga a vezér, az öreg Bem is tünődött.

Tegnap a csata előtt küldött el két huszárt fontos okmányokkal a tartalék-sereghez s azóta a két fiúnak se híre, se hamva. Mintha elnyelte volna a föld. Nem tudott a két gyerekről senki.

És míg a tábor a néma csendben egyre tovább haladt, a fehéregyházi vérmző keleti szélén két vágató huszár alkaja tűnt elő. Panyókára vetett mentéjüket lobogtatta a hűvös éji szél.

— Kesőn jövünk, pajtas! — szólalt meg az egyik s megcsendesítette a rohanó állatot.

— Mintha tabortűzet látnék! — szólalt a másik.

— Puskapor, füstszag terjeng a levegőben. Aztán mifele morgas az, a mit ide hajt a szél?

A két gyerek halgatni kezdett s néma csend állott be. Egyszer aztán a fiatalabbik megragadta göröcsösen társának a karját.

— Hallod ezt a zümmögő éneket?

— Hallom.

— A *kedzők dandja*. Bánatos, szomorú nóta, hanem azért most diadal-ének. Elveszett a magyar sereg, pajtas!

Többet aztán nem beszéltek semmit, haladtak tovább, mentek a biztos halába, a győzelem mámorában dühöngő ellenség közé. Egyszer azonban a porosz-káló lö nagyot horkolt s félre ugrott az útból.

Ott hevert egy holttest. A csilágok fényénél látni lehetett, hogy az elesett honvéd dermedt karja akkor is göröcsösen szorította a kettőtört kardot.

a protekció egész szemérmellenül dicsekszik vele, hogy az ő akarata a közérdeknek tett szolgálat.

De azok az igazán kínos tapasztalatok sem hiányoznak, mint kiván a magánérdek a köz vagyonára spekulálni. Az ilyen tünetek a legveszedelmesebbek, mert munkájuk litkos, aknamunka, s mert a makula nélkül való becsületesség képviselőitől hirdetteknek.

Bizony szerfelett nagy baj, hogy a hol a közérdekhet kellene szolgálni, kufárok aljasítják a becsületes szándékat. Mily sokszor egészen másként végződött volna egy-egy közdolog, ha a magánérdekek szövetkezete csendes egyértelműséggel nem irányítja oly útra, a mely érdekeiknek kedvező volt.

Valóban nem tudjuk, mi nagyobb baj a közre nézve: az eszelen stréberkedés-e, mely a polgári bizalom noble officiumairt könyököl, a kilincseket nyitogatva hálal és a piacon demagógoskodik, vagy: az a spekuláció, mely csak magánérdekért mutatja magát a közélet levényi férfianak. A kettő közt talán még is úgy vonhatjuk meg a határt, hogy amaz nem iont, ~~ez~~ azonban befolyásra jutván, valósággal rombol.

Közgyűről lévén szó, elfemuttatásunkat alig fejezhetjük be mással, mint azon kijelentésünkkel, hogy a kinek nem inge — ne vegye magára.

Az új államtitkár.

(Sz.) Dr. Pulszky Ágost, vallás- és közoktatásügyi államtitkarnak, július hó 18-án történt hivatalba lépése alkalmából a tisztviselői karhoz tartott beszéde, sok szép eszmét hoz emlekezetünkbe. Nevezetesen, midőn megemlí a többi közt, hogy míg a miniszternek az eszmék felszínrehozását és megindítást tekintti feladatául, addig ő, a politikai felelősségben vele osztó államtitkár, saját egyéniségének érvényesítése nélkül fog a szervezett munkájához, melynek egész tehetőségét, munkaerjét és ijejét egyformán, zajtalanul simán fogja szentelni. És midőn az adminisztráció terhet magára veszi, fel fogja szabadítani az aló azokat, a kik szellemleg az ifjúsággal közvetlenül érintkeznek.

A ki a magyar kultúrát emelni és vezetni akarja, annak első sorban gyakorlatilag ismernie kell a magyar nemzetet, *meg kell lanni lelkében a faj szeretete mellett a magyar genituskat, hogy előre sejttesse a nemzet kiendőségait, vágyait és szükségleteit, s hogy a saját*

— István! — szolt most az egyik huszár tarsihoz, s a véres tetem mellett megállította lovat.

— Nos, mi apad?

— Neked apad, anyad, szerető tes'véred, epedő mátkád van, míg nekem nincs senkim...

— Aztán?

— Hat aztán tudod, elvinném én az izenetet, az írást magam is apó'-nak. Te meg fordulj vissza, eréj, a hol vannak, könyveznek utadok...

A kihez ezek a szavak intézve voltak, szétmörzölt egy könyvet szemében s felelet helyett neki vágott a rémletes csatatérnek. Mikor tarsi utólré, levont ujjáról egy gyűrűt s átadta neki.

— Ha meghaltam, add vissza ezt annak a leányknak!...

Az örtűzek vonalán már jóval belül jártak s úgy látszott, hogy szerencsésen fognak keresztül jutni a tobzódo táboron, mikor egyszerre oriai larma kerekedik a hatok mögött s ektelen ordítás verj fel a csendet.

A két huszár sarkantyúba kapja a lovakat s neki vag a fekete éjszakanak.

— Itt a halál, pajtas! — szól az egyik, mikor fejk fölött elsüvénnek az orosz fegyverek első golyói.

— Csak előre! Hátha? — s örült gyorsasággal iramodnak tovább.

Az ellenség egyre hatrább marad s abban a pillanatban, mikor már kezdenek szabadabban lélekezni, előttük terem egy csapat mamoros kozák.

A két huszár karja megvillan az előbukkanó hold sapadt fényében és azután art a halál... A rémes csatagösből csak néha hallatszik ki egy-egy elhaló sóhaj, fájdalmas nyögés.

Azútan csend lesz, fájó néma nyugalom.

TÁRCA.

A trikólor alatt.

Képek a multból.

— A Felvidéki Híradó tárcaja. —
Irtá: Bibó Lajos.

I.

Bem apó jutalma.

Alig hiszem, hogy lenne véresebb folt az országban, a fehéregyházi síknál.

Az a gróf Haller féle kastély körül elterülő virágos völgy igazi szentelt föld, melynek minden göröngyéhez fájó emlékek tapadnak. Ott porladoznak a szabadságharc langlékú költőjének hamvai is.

A segesvári kopár oromról a mély völgybe alá meredő gránitoszlop, mely Skarlatin orosz tábornok nevével csak a zsarnokság uralmát hirdeti, egygyel több ok nekünk ahöz, hogy imadattal borujunk le azon a földön s egy könyvet ejtsünk a jeltelen sírokban nyugvó hős honvédek felett.

Hat bizony, furcsa idők voltak azok, csaknem mesések.

Tegnap még békésen szótogatott a székelv az ugarban s ma már muszka hadsereg és Bem apó táborá feküde csak a Kukulú mindkét partját.

A foltamadott vihar gyorsan jart s egy-egy fényes villama becikázta a felorszagot.

A fehéregyházi csataterőről szétörpítette a gyzást, a bánatot.

Oda van az erdélyi hadsereg!

Menekült, ki a merre látott. A magyar tábor ron-

azve dobanásaiól következtéseket tudjon lenni a nemzet érdeke. Lelke mélyben fogamzott sugalmazástól vezette, a vezérnek kell kitálatni a nemzet eredeti és a kosmopolitikus európai kulturától elütő egynésignek ösi zamatját. Mert az itteni sajátosság viszonyok és személyek teljes ismerete nélkül, a különböző oktatási intézetek, azok tanerői és bizonyos paedagogiai szempontok, még nem biztos vezetői a vezérnek, miután a közoktatás Magyarországon politikai öncél, mely nemzeti egységünknek, s nagy nemzetie alakításunknak elsőrendű állampolitikai alapja.

Nalunk jó iskola, nemzeti irány nélkül bizonyosan hiányos lenne, mert az nem szolgálna nemzeti érdekeinket. Nemzeti irány nélkül magyar nemzeti kulturpolitikat teremteni nem is lehetne.

A magyar nemzet, az a harcokész népfaj, mely egységegyedül állott, ha rá kerülne a sor, saját fennállhatása érdekében áll, az egész Magyar-Osztárk birodalom bizottsága mellett. — És bizonyos, hogy a mely órában a magyar nemzet megszűnne Európában nemzet lenni, akkor a Magyar-Osztárk birodalom független fennállásának is útni fogna halálos óraja.

Ezeket szem előtt tartva, végük csak futólag is szemügyre helyezettünk, mit tapasztalunk?

A magyar faj, a nemzet-alkotó elem ezen ország közepét lakja legnagyobb tömegében, és még ott is sürűn megszigorítja a nemzet, tót és szláv kulturák által. A széleken pedig zart tömegekben laknak tótok, rutének, románok, szerbek és horvátok — oly tömegekben, hogy gyakran az itt ott szétszórtan elterülő varosokban és falvakban, csak is egy-egy magyar fészék emlékezteti arra e tömegeket, hogy egy nagyobb egységhez, egyenlő jogokkal és egyenlő kötelezettségekkel a magyar nemzethez, az államalkotó magyarokhoz tartoznak. És hogy nemzetiségi alapon véve, bar az országban nyelven vannak a magyar ajkúak, mint külön-külön bármely tövön honi népeink, mégis száma nézve nem kepezik a többséget, — hanem együtt — az egy és ugyanazon magyar nemzetet.

Ezt az arányosítást kulturpolitikai helyes irányításal lehet csak kiegyenlíteni. Az iskola, a népnevelés, a közoktatás és az egyházak összeműködése, nyújtják ehhez a segédesszüközöket. — De erre magában véve a törvény nem elegendő. Meg kell tehát a magyar kultúra iránt a sympathiat nyerni. A sympathiat pedig csak a lelki felsőség által szerezhetjük meg, lévén az már akntt, hogy a ki erkölcsileg magasabb fokon áll, terjeszti a sympathiat.

A magyar kultúra terjesztésére hivatott vallás- és közoktatásügyi miniszteriumra tehát Magyarországonban a legmagasabb feladat vár.

Ezeket az alapokon és azon feltevéseben, hogy állami nagylétnak alapjain, tevékenyen fog új állam titkáruk, mint maga is tanár működni, szívesyen üdvözöljük öt e díszes és magas polcon.

A m. kir. áll. nőipariskola.

A m. kir. áll. nőipariskola célja és feladata, hogy a női munkák rendszeres gyakorlati tanításával és az ahhoz, továbbá a kisebb női munkáületek vezetéséhez szükséges elméleti szakismeretek tanításával: fiatal nőket a női munkák készítésével foglalkozó üzleteknek hasznos segédmunkásaiva képezzen oly módon, hogy az ilyen nők közül azok, kik később is önérejükre leszenek utalva, gyakorlati képzettségük továbbfejlesztése, illetve kiegészítése után önálló gyakorlati működésre, női munkáületek vezetésére is képesek legyenek;

De virradó hajnalok, pirkadó napfeljöttök Bem apó előtt állott a két gyerek, kocosan, véresen. A lovakról csurgott a verejték.
— Jelentem alassan, tabornok ur, megjöttünk!
Az öreg lengyel oda ölelte a két fiút kelébehez. Nagy-Szeben piacán, s azt mondotta nekik tört magyarsággal:
— Derék gyerekek vagytok, fiam!
Ez volt az egész jutalom, mit egy magyar tabornok katonáinak adhatott.
Hanem ez fölött a világ minden koronás érdemjelével!...

II.

Véres találkozás.

A branyiszközi vérfürdő megelőző éjszaka, hideg zimankoval köszöntött be.
Zúgott a szél, fagyaszto fergeg tombolt. A tabori tüzek hamvadó sziporkáját folkavarta a magasba s valahol a Schlick taboraiban szórta le hamvát.
A honvédek felig dermedten, éhezve és fázva kuncsorogtak a kietlen hőmézőn, a végtelenség látszó jégsvatagon, s csoportokba verődve álmodoztak az édes otthon, a barátságos meleg hajlékrol.
Mindenkinek volt valami édes emléke a multból, a mire jól esett visszagondolni más, a közelgő halál rémes északaján.
A esendes, kihaltak látszó tabór északi vonalán, a legszélös örtüzek hamvadó parazsa mellett, két ifjú közönvédeült a fagyos rogon, s tekintetükkel elérvedeztek messzre, az osztrák előőrök vonaláig.
Sokaig ütek szótlanul s hallgattak a tomboló vihar éles sikongását, míg végre egyikök panaszos, bánatos hangon megtörte a nyomozatos csendet.
— Nem tudom miért, de úgy érzem, valami sügja, hogy a nap ma utoljára áldozott le fölöttem.
— Gabor!...

a családi körükben foglalkozó nőkné a különböző női munkák készítésében alapos képzést nyújtson.

Az intézet alkalmas időszakokban rövidebb tartamú rendkívüli tanfolyamokat is rendez a rendszeres szaktanfolyamok tantervébe fel nem vett fontosabb női munkák tanítására.

Az intézet végzett tanulóit a rendelkezésre álló hely szerinti számban, a felügyelő-bizottság jóváhagyásával még egy évig foglalkozhatnak az intézetben kézi ügyességük tökéletesítése végett.

A m. kir. áll. nőipariskola a kereskedelemügyi m. kir. Miniszter főhatósága alatt áll s közvetlen felügyeletére egy 12 tagú felügyelő-bizottság van szervezve; a felügyeletet gyakorolja még a kerületi kir. iparfelügyelő és az ipariskolák országos felügyeletével megbízott kereskedelmi miniszteri szakközeg.

Ezeket kivül az iskola elméleti oktatása fölötti felügyeletet a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az ipariskolák országos felügyeletével megbízott szakközegi is gyakorolja.

Az iskolát az igazgató vezeti és igazgálja, a tanítótestület az ő elnöklete alatt áll, a tanítás fontosabb ügyeiben és azokban a fegyelmi ügyekben dönt, a melyek a szabályzatok szerint hatáskörébe tartoznak.

A m. kir. áll. nőipariskolának ez idő szerint 4 szakosztálya van, u. m.: a fehérvarró, a felsőruhavarró, a fehér-, szines és mühimző, végre a divatáru-cikkeket készítő osztály.

A tanítás a fehérmüvüvrró és a divatáru cikkeket készítő szakosztályban egy-, a ruhavarró s a fehér-, szines- és mühimző szakosztályban két évig tart.

a) fehérmüvüvrró osztályban:
a férfi- és női fehérmüvüv, az asztal- és ágynemüek rajzolása, kiszabása és varrása kézzel és különböző rendszerű gépeken. A fehérmüvüv díszítése.

b) a felsőruhavarró osztályban:
a felsőruhák mértékvétele, szabás-minta rajzolása, kiszabása; az egyszerű és díszesebb ruhák összeállítása, varrása és díszítése.

A felsőruhák átalakítása. Ruhavásalás.

c) a fehér-, szines- és mühimző osztályban:
hurkolás, likacsos- és tömött kézi himzés. Fehér- és monogram-himzés kereten. Szines himzés, tüflesztés, aranyhimzés; himzés rábelyesztésel.

d) a divatáru cikkeket készítő osztályban:
téli- és nyári női kalapok, fejkötők, szalag, csipke, virág és toldászek készítése; kalapok és fejkötők átalakítása; müvirágok átalakítása és festése, tollak borításra és átalakítása.

Azokat a tanulókat, kik üzleti foglalkozásra kívánják magukat kiképezni, rendszerint az intézet látja el munkával; ezek a tanulók az igazgató engedélyével kivételesen dolgozhatnak a maguk részére is; azok a tanulók pedig, kik szakképzettségüket családi körükben kívánják hasznosítani, rendszerint a magok számára dolgoznak, de ezek is a tantervben megállapított munkákat a tanmenet szerint készítik. Ezek a tanulók is kötelezve vannak arra, hogy

— És ez a sejtelen nem aggaszt, nyugalommal tölt el, csak ha szegény anyámra gondolok...
A halvány arcú honvéd ez utóbbi szavakra tenyérre hajtá fejét s egy nehéz sóhajtás szakadt föl lelkéből. Majd fölégyenesedett, kezét társának vállaira fonta s mélyen rezgő hangon mondta:
— Egy fájó, szomorú titkot szeretnék read bízni, Dezső!
— Batran elmondható.
Évek óta hordom eltemetve mélyem, szenvedve annak gyötörő súlya alatt pokoli kínokat, de tovább már nem viselhetem, megöli a lelkem!
— A leked?
— Azt... Megáll a szívverésem s örület környékező, ha rá gondolok, hogy itt van mellettem, közelemben. az — osztrák hadseregben...
E szavakat a megdöbbenés fojtó némasága követte, mely percekig tartott.
— Sok idővel előzőt történt, Dezső, hogy egy dragoonys ezred állomásozott Varadon s az ezred legcsinosabb tisztje zilveresen látott vendége volt a varos egyik előkelő hazának.
— Nos, ez mind csak természetes dolog, — válaszolt a másik, — különösen, ha véletlenül leány is volt a haznál!
— Volt, még pedig szép, ifjú leány, ki ma már egy szerencsétlen, sorsverte asszony, áldozata szerelmének, a dragoonys tiszt lelkettlenségének...
— És ez a tiszt var itt a Schlick taboraiban, a branyiszközi hegyen?
— Ez!... A nevéj jegyzed meg jól. Ugy hívják: Günther Károly.
— S a titok, melyről beszélni akartál?
— Günther az én — anyám!
— Szent Isten!... s az a megcsalott leány?
— Ó az én szerencsétlen anyám...
A dühöngő zivatart búgást e pillanatban keresztül harsogta a tabori kurtászó, mely az örváltást jelezte. A

ha az intézet érdeke kívánja, időnként az intézet által elvállalt munkákon is dolgozzanak.

Az intézet részére dolgozó tanuló teljesített munkájok után méltányos díjazásban részesülnek.

Abból a célból, hogy az intézet a tanulókat mindég a tantervnek és a rendszeres kiképzésnek megfelelő munkával láthassa el, munkákat vállal első sorban a különböző női munkáületektől s a menyinyben ez nem volna elégséges, másodsorban intézetektől, harmadsorban magánosoktól, végre készletre is dolgoztat.

Az intézet továbbá törekedni fog arra, hogy saját szükségletének kielégítése után mérsékelt díjazását jó mintarajzokat szolgáltatson a női munkáületeknek, intézeteknek és magánosoknak.

A m. kir. áll. nőipariskolában a tanév szeptember hó 5-ik napján kezdődik s a következő év június havának 28-ik napján végződik és két felévre van osztva.

A felvételre először jelentkező tanulókat tartoznak bemutatni az általuk végzett népiskolai vagy más iskolai osztályokról szóló bizonyítványaikat s biteles orvosi, — illetve az intézeti orvos — bizonyítványal igazolni, hogy egészséges testalkotásnak, továbbá, hogy védhimlővel be vannak oltva.

Az intézet rendszer tanfolyamára a különböző szakosztályokba tanulókat felvételnek olyan leányok, kik a 14. életévüket betöltötték s legalább az elemi népiskola hat osztályát, vagy a polgári iskola második osztályát sikerrel elvégezték.

A felvételi feltételeknek különben megfelelő s már gyakorlati előképzéssel bíró tanulókat a felvételnél a nem gyakorlatotak fölött előnyben részesülnek.

A tanulókat a szakosztályt, melybe lépni kívánnak, előképzésük szerint szabadon választhatják, de a felsőruhavarró osztályba csak azon tanulókat vétetnek fel, kik már előbb a fehérmüvüv varró osztályt jó sikerrel elvégezték.

A tanulókat beírására minden évben szeptember hó 1-5-öt napjától 4-ig napjaig történik.

A későbbben jelentkezőkkel ellő igazolás mellett az igazgató az érdekelt tanítók meghallgatásával saját hatáskörében szeptember hó 10-ik napjaig veheti fel, ennek az időnek letelte után a felvételt csakis a felügyelő-bizottság engedheti meg.

A beíratáshoz a tanulók szülei, gyámjaink, vagy rokonaink kíséretében tartoznak megjelenni.

Az első ízben jelentkező tanulókat kellően igazolt betegség, a másodízben jelentkező tanulókat pedig egyéb akadályoztatás esetén levélbeli megkeresésre, a szükséges okmányok és pénzösszeg beküldése mellett is felvehetők a kijelölt határidőn belül.

Beíratáskor a tanulók elismervényt, végleges felvételiútkor pedig igazolványt kapnak. Az első a tandíj befizetését bizonyítja, az utóbbi pedig igazolásukra szolgál arra nézve, hogy az intézet tanulóit.

A tanuló végleges felvétele után megkapja az iskolának rendtartási szabályzatát.

A beíratás díja évenként 2 frt, a tanításért a tanuló felvételként 15 frt tandíjat fizetnek.

két jó barát komor gondolatokba merülve vonult be a zászálójához s ébren vartak meg a reggelt.

A branyiszközi híres nap viradatát.

Mikor a keleti égen felpirkadott a hajnal s az előbukkanó nap szótöntötte sugarait a csillogó hőmézőn, a magyar hadsereg egy osztálya csatarendben állott a meredek hegy lábánál, s Guyon ezredes kiadta emlékezetes parancsát:
— Elő! dupla lényug, hátul kartács! Utanam fiúk!
A honvédek szemükre húzták a sapkát s a branyiszközi hegy lustbe és vérbe borult.

Két órai heves, emberföltöti küzdelem után Schlick taboraiban takarodott fúttak, futásnak eredt az osztrák armádia, csak egy kicsiny, eiszzant csapat tartotta meg magát s szolgáit fedezetlenül a bómóbió agyúknak.
Guyon szuronyos rohamot vezényelt.
— Előre!
A fegyverek végsőt mordultak s azután dolgozott a szurony és a kard, patakokban omlott a vér.
De a csata meg volt nyerve.

Az utolsó szuronydöfés a banatos honvéd, Gabor adta egy osztrák ezredesnek, kinek a zsebében talált papíronok egy nev állott:
— Günther Károlye.

Milyen csodálatos idők is voltak azok!

III.

A legszebb koszorú.

Megmozdult és rengett a föld Hunyad és Déva közt. A nap a föllegek mögé bújt s a habos Cserna kiöntött a partjan, elaraszta véres hullámaival az emlékezetes piszkó völgy virágos területét.
Az a nap a halálé volt.
Mikor a magyar tabort elhelyezkedett a Cserna völgyén, melyet a nagyagi és hunyadi hegyek körülöveznek, Bem-apó azt mondotta Kemény Farkasnak:

A tanuló a beíratás díját és az első felévi tanítási díjat a beíratáskor, a második felévi tanítási díjat pedig január hó 20-ik napjától február hó 5-ik napjáig tartoznak lefizetni.

A tanév megnyitása után a beíratás és a tanítás díját senki sem kapja többé vissza.

Azok a tanulók, kik az intézet gépein dolgoznak, a tandíjon kívül még havonként 50 krajcár géphasználati díjat tartoznak fizetni; de az is meg van engedve, hogy a növendékek saját gépeiket használják.

Azok a végzett tanulók, kik kézi ügyességek tökéletesítésé végett még egy évig az intézetben kívánják foglalkozni, felévenként 5 forint fizetnek beíratás és tandíj gyantán.

A tanuló a beíratáskor 3 forint biztosítékot is tartoznak lefizetni esetleges pontosságokért, ezt az összeget vagy ennek igénybe nem vett részét a tanév végén visszakapják, de ha a tanuló az évfolyamot be nem végzi, a biztosíték az intézet javára marad.

A tanítási órák délelőtt 8—12-ig és délután 2—4-ig tartanak; szombaton délután szünet van.

Ezen órák keretében osztatik be az elméleti tárgyak tanítása is.

Azok a tanulók, kik üzleti foglalkozásra kívánják magukat kiképezni, kötelezve vannak az összes tanítási órák látogatására; a többi tanuló közül is csak egyes délutáni órák alól és az elméleti tantárgyak tanulása alól mindig csak a felév elején mentheti fel a felügyelő-bizottság az igazgató s a tanítótestület javaslata alapján azokat, kiknek szülei ez iránt kellően megokolt kérvényt nyújtanak be az igazgatóhoz.

A tanuló a tanítótestület véleménye alapján a felügyelő bizottság javaslataira igazolt szegénység és jó előmenetel esetén a kereskedelemügyi m. kir. miniszter jóváhagyásával egész vagy féltandíjmentességet nyerhetnek.

Tanárok, tanítók és szakiskolánál alkalmazott műszaki hivatalnokok és azok gyermekei, továbbá az árvaházakban nevelt gyermekek szegénységi bizonyítvány nélkül is foglalkozhatnak a tandíj elengedéseért.

A tanulók ösztöndíjban is részesülhetnek, ha kellő szorgalmat, előmenetelt és kifogástalan magaviseletet tanúsítanak.

1. Magyar Nyelv. — az egész tanévben hetenkint egy óra.

Nyelvtani ismeretek: beszédrészek, mondatrészek. Közéleti fogalmazványok: az okiratok bizonyítói ereje, kiállítás; másolatok hitelesítése. — Ügyiratok: bizalmas és felsőbb levelek, üzleti levelek; folyamodvány, beadványok iparügyekben, hirdelmény. Okiratok, bizonyítvány, nyugtatóvány, számla, utalvány, lértvény, adisermény, meghatalmazás, felmondás Szerződések: elismerési, bérleti, munkabéri és szolgálati szerződések.

(Vége következik).

HIREINK.

— **Adakozzunk!** Nem egészen másfél-száz ezer forint gyűjt be a Kossuth-szobrára közel három hónap

— **A pisikü híddal Erdély is elvész!** (A Wenne die Brücke verloren, Siebenbürgen verloren!)

Ez annyit jelentet más szavakkal, hogy küzdeni kell a végsőig, a lélekszakadásig, — halálig.

És azután megdörögtek az agyúk, kitért a vihar s a szivetrázó bombálist ezerszeresen verték vissza a kopár hegyoldalok, melyek újra zöldre borultak az oláhok által legyilkolt védtelen magyarok kiontott véréül.

Aratott a halál, hullott a nemzet ifjúsága... A trikolór ott lengt mindenütt a füstgomolyban s ha pillanatokra lebukott a földre, az bizonyos jele volt annak, hogy egy honvéddel ismét kevesebb, egy fellétnel több van. A kózik dárdaja hátulról fúrdott a gyermekifjú keblébe s mikor a vadszívű katona onnan kirántotta, a szív is utána szakadt...

Hanem a másik pillanatok a zászló ismét magasan lengt s a toborzó hangjait túlharogta a lelkes csatalkáltás:

— Előre fiain!... — A kit eltalált a golyó, felszakított egy véres görgönyöt, aijkahoz emelte, megdőkolta s — meghalt. És mind e mellett is ugy látszott, hogy a csatának szomorú vége lesz.

A kózik lovasság közelebb nyomult a hídhöz, sűrű, tömött sorfalat képezett a Cserna alacsony partján s rémletes tüzelést kezdett a honvédek ellen.

Bem a tartalék sereg huszárait maga körül gyűjtötte a valóság percekben s az ajánközők közül egy csapatot válogatott össze, kik rohamot intézzenek a megszállott hídra.

Még csak a vezető hiányzott s a tabornok épen a fölött gondolkodott, hogy kit küldjön a bizonyos veszedelembe, mikor egy ifjú, serdülő hadnagy vágatott elébe s katonásan jelentette magat:

— Engedje, hogy én vezessem a csapatot, tabornok úr!

alatt. — Szégyenletesen kevés ahhoz, a mivel a magyar nemzet Kossuthnak tartozik, s merőben elégtelen arra, hogy abból Kossuthnak egy hozzá méltó emléket állíthassunk. — Ha tehát az adakozás most fennakadna, sőt ha nem öltene az eddignél nagyobb mérvet: valóságos nemzeti fiasok valné belőle. Avagy nem magunk állítandó e magunkat pellengérré, ha a nemzeti gyász minapi felséges jelenetei után a nemzeti áldozatkészség ekkora silányasággal mutatná be a világnak! Adakozzunk tehát a Kossuth szobrára; erre kötelez a nemzeti hála, erre a nemzeti becsület. — A hozánk beérkezendő adományok elfogadására és a »Magyarország« által hozánk beküldött gyűjtő-íven való elszámolásra, magunkat szívesen lekötelezzük. A szerk.

— **Készületek Ő Felsége fogadtatására.** Gróf Degenfeld Lajos főispán ó me ltóság július hó 10-én tudatta Nógrádmegyei közönségével, hogy Ő Felsége végleges elhatározás szerint Nagy Marosán at fog szeptember hó 17-én a megyébe megérkezni, hogy megismerlje az ottan tartandó hadtest-gyakorlatot. Nógrádvármegyei fenyésen akarja fogadni a legfelsőbb hadurat, minél fogva július 11-én Balassa-Gyarmaton, a városház tanácstermében nagyobb értekezlet tartatott, melyen a fogadtatás mérveit és a szükséges intézkedések előlégesen megbeszéltek. Az értekezlet a többi között abban állapodott meg, hogy egy fővezetés alatt 5 albizottság fogja a rendezést vezetni.

— **Nyári mulatság.** Folyó hó 15-én tartotta meg a ruttkai főmühely nyári mulatságát a zathursai ligetben. Már kora reggel sürgős-forgás volt észlelhető az utca népén. A leányok felicimozva, a munkások bokrétesán, a tüzöltek egyenruhájukban sétálgattak s gyönyörködtek a verő fényes reggelben, sok szép reményt táplálva a mulatság iránt. Nyolc óra tájban elhangzott a tüzöltoi trombita-jel s nem sokára szépen sorakozva zászlókkal, elől a mühely zenekarával — mely az indulót fújta — elindult a menet követve sok kíváncsi néző által. Mozarlóvések jeleztek érkezésüket a mulatság helyére. Szép diadalokpa — Isten hozott — ja fogadták őket s a szépen díszített tánchely, a mulató helyek, a sátorok és különösen a »Tagok söre« felirattal ékeskedő sátor csakhamar felbuztatta őket, hogy úgy éreztek magukat, mint »otthon«. Az animo tekintetben vettek egymással a vig lenyék. Cigánybanda és a mühelyi zenekar felváltva szolgáltak a talpala valót. Delután gyülekezni kezdett a sokaság. A kocsik, melyek ezen alkalomra voltak rendelve, személyenként 10 krajcárjával hozták a vendégeket — tömegesen. Ki kocsin nem jöhettek, azt gyalog s valóságos rajokban tödült a sokaság a diadalkapun át. Nemsokára az egész liget visszhangzott a vidám beszélgetés, kacagás-és énektől, mibe a zene hangjai s a táncoló kurjongatásai vegyültek. A hinták, a lövéde, labdadobás, kerékventés panorama, kakas-ütés, a henger s több eféle mulatság oda vonna a nagyszámú érdeklődő közönséget s ki-ki tetszése szerint ott-mulathatott; mi legjobban mulattat. A sátorokban s a fak árnyában felállított asztalok el voltak lvepa a nagy ünneplésséggel feltalalt elemőzsiával, mit a pozsgas munkas-menyecskén hoztak korasakban magukkal, hogy övük éhen ne maradjanak meg hat hogy vendégeiket megvendégelhessék. A lik marozas javában folyt, a zene szólt, a fatalság táncolt s e közben a mozarlóvések dörögtek el. Mindenki tudta, hogy nagy vendég érkezett jelzik. Elhangzott a zene, megszólalt a trombita sorakozója s egy pillanat alatt a bejaratot két sorfalban elfoglalta a tüzöltság, s a közönség is a bejarat felé tödült. Nemsokára megjelent Rath Péter, a kassa — oderbergi vasút közszere-telben álló vezérigazgatója, oldalán nejevel s gyermekével néhány főb vasúti tisztviselő kíséretében. Megszólalt a mühelyi zenekar, elharsant az éljen s Gerstner József hivatalnok s főrendező meleg szavakkal üdvö-

— Koran volna meg meghalodot fiam! Az ifjú ember halovány arcát előntötte a pir s hangja gyermekesen reszketett, mikor megszólalt:

— Nem akarok elveszni tabornok ur, hanem kiérdemelni egy csokot a — menyasszonytól!...

Bem elmosolyodott, megszorította az ifjú ember odanyújtott jobbát s a fölállított csapatnak a szokasos tisztelgés után rohamot vezényelt.

Valami örült, haladot hajszart. S mikor a kis csapat trikolórja fellobogott a hídon, abban a pillanatok megdörögtek a hadsereg agyúi is, renetve a földet, elnémitva a sebesültek, hal-doklók kínos jajgatását.

A dalás ifjú, kinek arca a vihar fenyében lángolt, ott volt mindenütt legelő, nem hűntya be szemét a lecsapódó kard előtt, hanem harcolt és vezényelt.

A megriadt paripák beíraimodtak a süppedékes érbe s a magyar tábor szeme előtt elűnt a kis csapat. Elyelte a föld, vagy magával vitte a Cserna árja, mely folyamra dagadtot e napon.

Csillagos estére csendes lett a csatater. Csak imit amott lobogtak a tabóri őrtüzek, beszélve az el-múlt nap véres dicsőségéről, hirdetve ezek gyászat, bánatát.

A dévai Kendeffy-kastély is mely gyszabza borult. Ravatal alvott a terem közepén, melyen ifjú, haloványarcú honvéd-hadnagy feküdt, homlokán egy tántongó mély sebbel.

Ifjú leányok, gyszaruhás asszonyok álltak körül a ravatalt, melyre zokogva borult rá az övegy-menyaszórn, Kendeffy Ilona s jegyesének homlokára lehelti a csokot, — melyet csata előtt ígért.

Nem szól és nem panaszodik semmit, hiszen mit is mondhatna?!...

A legszébb korszorát a pisikü híddal fonták a magyar trikolorra...

zötte a vezérigazgatót. Ezután egy munkás mondott szép magyaros kijeléssel üdvözöl beszédet s végül egy munkásnak leányája szintén magyarul üdvözölte a vezérigazgatót kedves nejeit. A fogadtatás után elvezették a vezérigazgatót s családját a számukra készített sátorba, a hol csakhamar vig tartásába vegyült. — Körülbelül hat óra tájban megkezdődött az orpheumi előadás, hol néhány munkás a mühelyi zenekar mellett, egy szépen készített színpadon igen mulatott előadást tartott. Bohóságokon s maszkjátok fölütött kacagott a közönség. — Az estefél hirtelen támadt szél s a közeledő esőfellegek, az elhatározott idő előtt távozásra készítettek a közönséget. Sebáiben megcsináltak még a tüzjátékot, mely a szokasos röppentyűköl, a körben forgó nap s több effélelő állott. Legszébb képet mutatott azonban a körülbelül 10 méternyi hosszúságúra terjedő s »Bíjen vezérigazgató urunk« hangzású felirat, mely a sötétben pompás fényábrán tündökölt. Ezzel vege lett a szabadban lévő mulatságnak. A tüzöltségi sorakozott s lampionokat gyújtva elindult a mühelyi zenekar indulója mellett, hogy folytassa mulatozását az állomás étteremben, hol a jó kedv tényleg reggeli három óráig tartott őket egyt.

— **Meghívó.** A zónóbarjai magyar ifjuság f. évi augusztus hó 5-én d. u. Csonka Páli zenéje mellett Szakicskán jótkönyvűlő őrdei mulatságot rendez, melyre a t. érdeklődőket meghívja az ifjuság. — A mulatság kezdete d. u. 3 órakor. 3 órakor bevonulás a nagyvendéglőbe. Kedvezőtlen idő esetén a teljes táncmulatság, d. u. 7 órakor kezdődve, a nagy-vendéglőben tartatik meg. Kérjük a hölgyeket, hogy minél egyszerűbb ruhában szíveskedjenek megjelenni. — Belépti díjak: személyrely 1 forint, családjegy 2 forint. — E mulatságra kiválóan felhívjuk a magyar közönségnek becses figyelmét, azzal a megjegyzéssel, hogy a kik nem kaptak volna meghívót, azok ezt a rendezőségéni reklamálni szíveskedjenek.

— **Jótkönyvűlő táncmulatság.** A zsolnai jogász-ifjuság a tréncsenyemen árvízkaróslottak javára folyó évi július hó 22-én a zsolnai városi erdőben tombolajátékkal egybekötött táncmulatságot rendez, melyre a meghívottak a múlt heten küldötte szét a rendezőség. — A táncmulatság kezdete d. u. 3 órakor lesz. — Belépti díj: személyrely 1 forint, családjegy 1 forint 50 krajcár. Egy tombolajegy ára 10 krajcár. — Felülírtetéseké köszönettel fogad és hírlapilag nyugtatóvány a rendezőség. — Belépti-és tombolajegyek előre válthatók szíveségből Áldori Manó úr könyvkereskedésében Zsolnán. — Kedvezőtlen idő esetén a mulatság következékö vasárnapon tartatik meg.

— **A szőlők figyelme.** A körmöcbányai áll. fő-reálisoknál fennálló Alumneumba az 1894/5. tanévre i ny-gyenes és 20 mérs/kelt díjat fizető tanuló vétetik fel. Azon tanuló, kik ezen táptézetbe felvételtelni óhajtanak akar ingyen akar mérsékelt díj mellett, kötelesek a »A körmöcbányai Alumneum-egyesület igazgatószágnak« címzett mult évi iskolai-és szegénységi bizonyítványtall felszert bélyegtelten kérvényeiket legkesőbb f. évi augusztus hó 2-ig Körmöcbányára bérmentve beküldeni. Később beérkezett kérvények figyelembe nem vétetnek. Az egész évi 70 frtnyi díjat fizetők száma kikötve nincs, s jelentkezhetnek az iskolai beíratások alkalmával a táptézetzi igazgatószágnál. A mérsékelt és teljes díjak felel minden fel év elején azaz szeptember és február elején előre fizetendő. — Körmöcbányan, 1894. évi július hó 15. Póztoka Ferenc, alumneumi igazgató.

— **Felső-Stubnyáról írjak lapunknak:** Mult vasárnap, azaz július hó 15-én megható jeleneteknek színtere volt a felső-stubnyai róm. kath. templom és plébánia. Ekkor lépett utoljára a szőszékel a távozó h. plébános, Buocz Sándor és szép beszéddel búcsúzott el híveitől, melyre a hívek szárai csak fojtott zokogással felhellek. Az istentisztelet után Höhenrieder Gyula körjegyző, a község nevében egy valóban sikerült és lendületes beszédben híven tolmácsolta megbizónók érzelmeit és elbúcsúztatta őket a mintaszérv papból. Buocz Sándor h. plébános majdnem három teljes évig adminisztrálta a felső-stubnyai róm. kath. hitközséget s ez idő alatt nemcsak hirdette az Isten igazságát, de ehhez irányította minden cselekvéseit és pedig nemcsak papi minőségében, hanem mint magánember, a tarsadalomban is. A ki csak ösmerte megtanulta őt tisztelni, becsülni és szeretni. Azon a kevesek közé tartozott, kiknek nincs ellenséggé. Isten áldása kísérje őt minden lépten, nyomon! Harmad napra az erzenyén búcsúzás után beközött községünkbe az új plébános, föltiszteledő Holbay Sándor, vult kékelői lelkes. A delutáni órákban mozarlóvések tudattak a néppel, hogy az új plébános átlépte a község határát. Par perc múlva megtelt a plébánia tagas udvara községgel Összegyűlt a község apraja nagya vallastekintet nélkül a fogadtatához. Kis vártatva, berobogott a hintó, mely hozta az új plébánost. Az új plébánost Höhenrieder Gyula körjegyző fogadta, mire ő meghatótságtól reszkető hangon megköszönte a nem várt figyelmét, mely szerinte nem az ő személyének, hanem állásának szól. De ünneplésen fogadja, hogy erre a szíves fogadtatásra érdemessé fogja magát tenni, szentelven minden tehetséget s erjét a község szellemi és anyagi felvirágzótatásának. Az ünnepley a templomban ajátatosan elzengett »Vení Sancte«-vel végzódott. Az új plébános első lépésébe és nem mindennapi szónoki képessége nyomban megnyerte a jelenlévők hajlamait. Felső-Stubnyai község csak gratulálhat magának az új plébánoshoz és az egyházi hatóság büszke lehet olyan két papra, mint Buocz Sándor és Holbay Lajos.

— **Kirandulás.** Turlyó hó 15-én érdekes kirandulást tett a turóczi forlást-osztály néhány tagja. Tudomásuk lévén arról, hogy Turócmegey »Csierni Kamen« rövid megbe-

széles után megállapodtak abban, hogy a kora reggeli órákban Turóc-Szt.-Mártonból Bella nevű községbe s innen a bellai völgyben addig mennek kocsival, a meddig lehetséges. A megbeszélést a vallalkozó turisták tette követte, amennyiben reggeli öt órákor útra kelve, 9 órákor már elérték azt a pontot, a honnan javagynak kellett tovább haladni a cél felé. És bizony egynemű részük jól megszervezték azért a felségés látványt, melyet az 1533 méter magas Ploszka hegy csúcsáról — Turóc, Liptó- és Zolyommagyékbe tekinthetnek — élveztek. A társaság két és fél órákor a Csierni Kamen sziklái között volt, a hol valóban elragadt a sziklák növényzete és Havasi gyopjarral tett le a Henye tenyő országából. Hazafelé menve, érdekes megállapodást képezte a társaságnak a Csierni Kamen, Ploszka, Borisov és Javorina hegyek által képezett katlan oldal-falain levő szállások egyike, a hol a számadó juhász (bacsa) éppen a savó felforrásával foglalatkodott. A számadó legott meg is traktálta a turistákat savóval, s az éppen oda vetődött szomszéd számadó elbeszélte, hogy immár negyvenszáz nyarlon lakik ezen pompás havasi tájon. Mint értesülünk nem sokára egy nagyobb társaság készül ezen kirándulást megtenni, a mikor lapunk útján értesíteni fogjuk az osztály tagjait, mert habár kisebb nagyságú nehézséggel jár is az út, de megérdemli a fáradságot.

— **Helyreigazítás.** Lapunk múlt számban közöltük volt ama magas látogatást, melyben Csekonicus Endre gróf július hó 10-én a turóczi vöröskereszt-egyletet részlette. E közleményünk »Kossuth Rezső egyleti jegyző« kitelének korrigálására kerettünk fel és pedig oly értelemben hogy: Kossuth Viktor egyleti pénztáros.

— **Furfangos tolvaj.** E napokban Ruttkara egy 17-18 esztendősek latszó csavargó vetődött és bealítván egy korcsmába, kérte a gazdát, adna el neki egy pár cipőt, mert — úgymond — nagyon melege van már a botosban. A fickónak a pénz ügyláttsák nagyon égethette a zsebet, mert a korcsmárosnak ama kijelentése, hogy nála cipő nem kapható, kért egy zseborát megvételre. A korcsmárosnak — történetesen — volt egy oly zseborája, melyen már rég túl akart adni s ezt ajánlotta neki 15 forintért. A legény minden alkuvás nélkül kifizette. A korcsmárosnak gyanakodó pillantásra a suhanc sietett kijelenteni, miszerint szolgálatból jön s kikapta a félét vért. Ily módon kiszabadult az első gyanyából, de nem hosszú időre, mert Lang nevű kereskedőnél — kihéz ez után betért cipőt vásárolni, esztelen viselkedése által ismét s erősen gyanyába vették. A kereskedő színtel jóindulattal rávette a suhancot, hogy miután nála cipő nem kapható, ő elmege egy cipézzel s vesz neki egy part, mely célra öt forintot kért. A csavargó zsebébe nyúlt az ötosztér, de a kereskedő tanonca, ki mindent gyanús szemmel nézett s folyton a csavargó közül ügyelgett — hirtelen kirántotta zsebéből a csavargó kezét, mi által egy csomó bankó hullott a padlóra. A kereskedő elment az ötosstér, de nem a cipészhez hanem a rendőrségre. Azonban a csavargó valahogy észet vette a közlegő veszélynek s kerekelt oldott. Anélkül, hogy a cipőt bevarta volna. Az eleven eszt kereskedő tanoncának pedig nem volt nyugta, utána iramadott s nyomon követte. Mig ez történt, jött Ruttkara egészen kikelve színeből a lipóci bíró jeleneni a csendőrségre, hogy tavolléteben ellopák 250 forint. Nem sokáig kellett varakoznia a tolvaj után, hoztak azt már a csendőror. A kis kereskedő tanonc úgy adta át két szolgaiatban lévő csendőror, kikkel a faun kívül találkozt. Vallatása alkalmával azt adta elő a tolvaj, hogy midőn Lipócon jart s a bíró hazahozt ért, azt zárva találta ugyan, de egy kis érintésre feltárlt az ajtó. Ezután bement a szobába, ott egy férfi ruhát és botost találta, azt a maga öltönyével cserélte fel; végre a kamarába is betért s ott a ruha-ladat szakította fel, melyben a ruhaneműk között kitoraszva, kezébe került a nevezetes pénztára, melynek tartalmával Ruttkara akart próbálni szerencsét. — A lipóci bíró a kis eleven kereskedő-tanoncnak köszönheti, hogy a mult napokban eladott marháinak ára viszáterült; ellenkező esetben bittal üthette volna a mar megriádt tolvaj nyomat.

— **Évzáró-vizsga a ruttkai főmúhelyben.** A ruttkai főmúhely tanonc-iskolájában e hó 16-án tartott meg az évzáró vizsga díszes közönség előtt. Jelen voltak: Szathmari György miniszteri osztály-tanacos, Szüllő Géza kir. tanacos, tanfelügyelő, Ráth Péter kassai — oderbergi vasút vezérigazgatója, Kory L. kir. tanacos, üzletvezető s a ruttkai vasúti főtisztviselők teljes számban. A vizsga igen szépen folyt le. A tanonok valóban igen nehéz kérdésekre a legnagyobb bizottsággal tudtak megfelelni, mi által a jelenlétük teljes meglepetését érdemelték ki. Ráth Péter vezérigazgató a jobb tanonok megjutalmazására jelentékeny összeget ajánlott föl, mely ott a helyszínen osztott ki a kiválóbbak között.

— **Lóversenyek.** Tatra Nagy-Lomnicon július hó 29-én, augusztus hó 2- és 5-dikén »Magyar Lovaregylet« által lóversenyek rendeztetnek. A közbéso napokon galamblöveszetek lesznek rendezve.

— **Anna-bal.** Stubnya fűrdőben az idej Anna-bal július hó 29-én tartatik meg.

— **A Magyar Jakobinusok.** Az 1893. év tavaszán lesz száz esztendeje annak, hogy a Martinovits féle mozgalom több részeseit a vérmézőn pallossal kivégezték. Mint értesülünk, történelmünk irant érdeklődő körökben mozgalom indult meg, amelynek célja, hogy a magyar nemzetiség és liberalizmus eme vértanui halálának év-százados fordulóját kegyeletes ünneppel megülje s em lékület valamely nyilvános helyen felállítandó emlékszoborral megörökítse. A vértanuk sírhelyeinek felállítására már meg is indult a kutatás.

— **A levelborítokok.** A kereskedelmi miniszter a irata alapján a belügyminiszter egy rendeletet bocsátott

ki a törvényhatóságokhoz, utasítván azokat, hogy jóvá a rendelkezés csatolt nagsyagu, tiszta papírból készült borítékokat használjanak hivatalos leveleik elkészítésénél.

— **Kereskedelmi és iparkamara értesítés.** A fővárosi iparosok köre f. é. augusztus 12-én kirándulást rendez az általános országos kiállításhoz Lembergbe, amely kiránduláshoz e kerület kereskedői és iparosai is csatlakozhatnak. A részvételdíj beéltérve a közös rendezési költségeket Budapest — Lemberg és vissza I. oszt. 31 frt, II. oszt. 22 frt. A kirándulásban résztvevők a f. hó végeig jelentkezhetnek a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál, a hol a hivatalos órák alatt a kirándulás részletes programja is betekinthető.

Irodalom.

— **Előfizetési felhívás.** »A Magyar Tanítók és Tanítónők Ezredéves Albuma« című műre. A magyar tanítók és tanítónők ezredéves albuma a jelenleg előtánc világ kiválóbbjainak fénynyomatú arcképeit és tárgyilagossá elrajzait fogja tartalmazni. Ehhez képest két részből fog állani, u. m.: I. A fénynyomatú arcképek és 2. Az elrajzi szöveg gyűjteményből. — E mű célja a következő pontokban foglalható röviden össze: 1. Az ezredéves nemzeti ünnepeken egyik bizonyítéka legyen a magyar tanítóság intelligenciájának, erkölcsi és szellemi erejének, hazafias törekvéseinek és modern képzettségének s mint ilyen a tanítóság tekintélyét a tarsadalom előtt emelje. — 2. Maradandó emléke legyen a haza különböző részein működő, egy célra, az osztálytanítás javára törekvő kortársaknak. — 3. Adattár legyen a késő utókor előtt is, melyben feltalálhassa a ma élő nemzedék nevezetesebb tagjainak arcképeit és tárgyilagossá hűséggel írott elrajzait. — E tekintetben tehát ez a mű eltérő lesz minden eddig megjelent Plutarch-féle arckép vagy elrajzi gyűjteménytől, mert itt a cél nem az, hogy több, kevesebb érdemet szerzett egyének feldicsértesse. Ezt a művet nem a hiúság hozza létre, hanem komolyan felfogott osztály-érdekek és nemzeti kultur szempontok. — Olyan elrajzok lesznek e műbe foglalva, a minőket bárki is, minden tartózkodás nélkül ön maga megírhat magáról. Hiteles adatok, az életközelmek és eszményekért való törekvések, sikerek és csalódások hű és cifrázat nélküli leírása: erre van nekünk szükségünk. — Olyan gyűjteményt akarunk létrehozni, melyből a késő utókor is megtanulhassák, mint kell pályáért és eszményekért küzdeni s félreismerve, nem méltányolva, csüggedés nélkül haladni tovább a tevékenység útján, mely a nemzeti nagysághoz vezet! — A mai generáció küzdelmét vívó nemzedéket örökítendő meg ez a mű. — Lesznek benne, akik nagy névre tettek szert, kortársai és tarsadalomtól körülrajongva, magas piedestálra emelkedve élnek, és lesznek egyszerűbb, kisebb körben élő de a maguk tevékenységének kisebb mezején nem csekélyebb buzgósággal és kitartással működő egyének. — Lesznek fényes sikereket elért bajnokok s lesznek családodtak, kik görnyedéssel vállal, de nem lankadó ügyszerezzel haladnak, törve, porhanyítva az utókor előtt a pályá rogt. — Ezek a különbségek szépen meg fognak látni abban a könyvben, mert a ki hű a kicsinyben s az akit langese szíles tett mezejére hívott: azok mi közöttünk, mint pályatársak nem különböznek egymást nem szégyelhetik, mert egy célra kell törniök s egymás munkáját kell kiegyesíteniök. — »A Magyar Tanítók és Tanítónők Ezredéves Albuma« nagy quart alakban ínmom vastag papíron jelen meg. Egy-egy oldal a beküldött fényképek alakjához aranylag több arcképpel. Az egyes részletek havonta, díszes fedélborítékban küldetnek szét az előfizetőknök s 1895 dec. 31 re az egész mű be lesz fejezve. — Előfizetési feltételek a következők: A jelentkezés alkalmával lefizetendő az első részlet: 3 forint. 1895 febr. 1-ig a második részlet: 3 frt. 1895 szept. 1-ig a harmadik, vagyis utolsó részlet: 3 frt. — Így tehát az előfizetőknök az egész mű 9 frtba fog kerulni. Bolti ára 12 frt lesz. Gyűjtőknök 12 példány után egy tiszteletpéldányt, kevesebb után aranylagos kedvezményt ajánlunk fel. — Megjegyezzük végül, hogy mivel a kiadást nem üzletemberek, hanem csupán a »Tanügy« pénztára eszközli: a mű csak az esetben jöhet létre, ha legalább a nyers kiadás előfizetésekkal fedezve lesz. A tiszta haszon fele a »Magyarországi Tanítók Árvaháza« és az »Eötvös-alap« javára fog elszámoltatni. — Felkérlek ezek után minden kartársat, hogy hacsak tehetsége engedi: szíveskedjék ezen mű létrehozatalát előfizetés és előfizető gyűjtése által lehetővé tenni. — Minden megkeresés Bekésére, a »Tanügy« szerkesztőségébe küldendő.

Nyilttér.

(Az e rovatban foglaltakért nem vállal felelőséget a szerk.)

— **Selyem hamisítvány.** Egészünk el egy mintát a venni szándékoló fekete selyemből s a hamisítás rögtön kiderül: mert míg a valódi s jól festett selyem

az elégetésnél nyomban összepödörödik és csakhamar kialszik, maga után csekély világosbarna hamut hagyván; addig a hamisított selyem (mely zsiros színű szallanos lesz és könnyen török) lassan tovább ég (minthogy rostszálai a festanyagtól telítetten tovább izannak) és sötét barna hamut hagy maga után, de valódi selyem módjára soba össze nem pödörödik, csak megőrül. Ha a valódi selyem hamuját összenyomjuk, elporzik, a hamisítvány nem. — **Heineberg G.** (os. k. udvari szállító) **selyemgyára Zúribchen.** házhoz szállítva, postabér és vámentesen szívesen küld bárkinek is mintákat, akár egyes öltönyökre, akár egész végeken levő valódi selyem szövetekből. Svájcha címzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

A Richter-féle *Tinct. Capsici comp.*
Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt igen jó hírnévnek örvend. Ezen fájdalomcsillapító bedörzölős valamennyi községny, csúsz és lagszaggatásban szenvedő egyéneknek ez uton legyen ajánlgand emlékeztetőre. Ezon tinktura már 25 év óta, mint legmegbizhatóbb háziser átlátnosan kedvelt és ennélfogva már további ajánlása nem szorul.

Csekély ára, ávoegyként 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 kr. vagyonlatoknak is lehetővé teszi, ezen kitűnő házisernek beszerzését. Bevásárlás alkalmával a »Horgony«-védjegyre ügyelendő, nehogy utánoztat adjanak, mert csak a vörös Horgonyval ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszeráriához: Richter gyógyszerára »az arany oroszlanhoz« Prágában vagy Torok József gyógyszerészhez Budapestben.

Lóversenyek Tatra-Nagy-Lomnic-on

1894. július 29-én, augusztus 2. és 5-dikén.

A Magyar Lovaregylet által rendezve, kezdetük mind-délután 4 órákor.

A Budapestről reggel 7 óra 15 p. induló rendes gyorsvonat (etterem kocsival) d. u. 1 óra 16 p. érkezik Kassára, onnan pedig külfölvonatu d. u. 3 óra 45 p. érkezik Nagy-Lomnicra. — Vasuti menet: I. oszt. Budapestről — Nagy-Lomnicra 12 frt, Kassáról 6 frt.

Ezen felül július 29. és augusztus 5-én Kassáról és Rozsahgyéről az összes közbéso állomások érintésével, de rendes zona-díjtelt mellett **külfölvonatok** indulnak a versenyterre és vissza, a melyeknek menetrendje az egyes indóházakban kifüggesztve lesznek. A versenyek végével **külfölvonatok** indulnak vissza minden irányban.

Helyárok a versenyterre: I-ső hely 3 frt, II-dik hely 1 frt, III-dik hely 20 kr.

Jegyek kaphatók 2 nap a versenyek előtt: Uj-Tatrafüreden Kertész-Tódor bazsarjában, ó-Tatrafüreden Minich N. fűrdő pénztárnoknál, Késmárkon Gensrich E. kereskedő urnál, Nagy-Lomnicon Niedenthal A. urnál, Poprád-Pelkán Ehn József vendéglősnél és a versenynapokon Tatra-Lomnicon a versenyterén. — Restauratiók az I. és II. helyen, ugyszintén totalisateurók.

Közbéso napokon Nagy-Lomnicon galamblöveszet.

461. szám.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. vallás- és közoktatásügyi ministerium az 1894. évi július hó 5-én kelt 21.507. számú rendeletével a turóczi-kis-csepessényi állami elemi iskola-épület átalakítását és tatarozási munkáinak helyreállítását 1015 frt 73 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása céljából az 1894. évi július hó 23-ik napjának d. e. 10 órára a Turóc varmgyei m. kir. államépítészeti hivatala helyiségeben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni szándékozó felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után samítandó, s részletes feltételekben előirt 5/0-nyi banatpénz ellátott zárt ajánlatukat a kitűntető nap 10 órájáig a nevezett hivatalhoz anynyal inkább igyekezzen beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki vályelet és részletes feltételek a nevezett magy. kir. államépítészeti hivatalnál, a rendes hivatalos órákban, naponként megtekinthetők.

Kelt Turóc-Szt.-Mártonban, 1894 július hó 13-án.

Turóc varmgyei
m. kir. államépítészeti hivatal.